

Bohemen

Tsjechië

Albert Gielen

Colofon

Bohemen (Tsjechie)

©2018 Odyssee Reisgidsen

©2018 Albert Gielen

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze website mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst: Albert Gielen

Serieredactie: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Foto's: Albert Gielen tenzij anders vermeld

Kaarten: UvA Kaartenmakers | www.uva-kaartenmakers.nl

Over de auteur

Albert Gielen woont sinds 2006 in Praag. Hij publiceert regelmatig over Praag en Tsjechië. Verder is hij in Praag actief als gids. Bij Odyssee Reisgidsen verscheen ook van zijn hand de gidsen Moravië en De mooiste tramroute van Praag.

Odyssee Reisgidsen

In 2008 is gestart met het digitaliseren van de Odyssee-gidsen, waardoor het mogelijk is dat de reiziger op de Odyssee-website zijn of haar eigen gids samenstelt, die vervolgens als e-book of als paperback wordt afgeleverd. Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Desalniettemin kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen. Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Odyssee zoekt

Naar Riga, Moldavië, Extremadura of een andere onbekende bestemming aan de randen van Europa of van de wereld geweest? En je wilt je bevindingen op papier zetten? Odyssee zoekt de uithoeken van Europa op. Voor meer informatie, zie www.odyssee-reisgidsen.nl

Prijsklassen accommodatie (tweepersoonskamer, hoogseizoen)

€ = tot 40 euro

€€ = tussen 40 en 80 euro

€€€ = tussen 80 en 120 euro

€€€€ = boven de 120 euro

Volg Odyssee op Twitter en Facebook

www.odyssee-reisgidsen.nl | info@odyssee-reisgidsen.nl

Foto omslag paperback: stadsplein in Jičín

Foto titelpagina: kasteel van Český Krumlov

Foto pag. 5: kasteel van Český Krumlov

ISBN 9789461230492

Voorwoord

Tsjechië, dat zich graag afficheert als het hart van Europa, is een veelzijdig vakantieland. Praag is van een onweersproken schoonheid. Vele eeuwen architectuur zijn er in steen gestold en een ongemakkelijke geschiedenis heeft er zijn sporen nagelaten. Tegen dit eeuwenoude decor speelt zich een bruisend straatleven af, met alle voor- en nadelen van dien.

Maar Tsjechië is meer dan alleen Praag. Het land is rijk aan bossen, heuvel- en berggruggen, middeleeuwse marktstadjes, kuuroorden en wandelpaden. Kastelen en musea zijn er in overvloed. Zeker na de scheiding met Slowakije gaat het Tsjechië voor de wind, maar het is geen paradijs op aarde. De verouderde industrie-complexen lieten een vervuild visitekaartje achter, maar zijn in veel gevallen omgevormd tot culturele centra. Het past geheel in de traditie van de Odyssee-reisgidsen om dat niet te verhullen, maar juist aan te geven hoe de reiziger desondanks de vele aantrekkelijke kanten van het land kan ontdekken.

Praag wordt omringd door de regio Bohemen, dat tweederde van de Tsjechische Republiek beslaat. In het midden van de regio ligt een glooiend gebied dat doorsneden wordt door de rivieren Vltava (Moldau), Labe (Elbe) en Ohre. Ten westen van de hoofdstad ligt Karlovy Vary, een lommerrijk kuuroord in de bosrijke heuvels. Plzeň is een industriële stad en bekend van Pilsner Urquell. In Kutná Hora is het sinistere knekelhuis een bezoek waard. Ten zuiden van Praag, dicht tegen de Oostenrijkse grens, staat een andere bierbrouwerij, Ceske Budejovice, de thuisbasis van Budweiser, en Cesky Krumlov met zijn roze gekleurde kerken en fresco's paleizen.

Veel lees- en reisplezier

Albert Gielen

Tips

Uiteraard houdt Odyssee zich aanbevolen voor reacties van kritische lezers. Zijn er foutieve vermeldingen, wijzigingen in openingstijden, prijzen en dienstregelingen in deze gids? Laat het ons weten! Of heb je tips over hotels, pensions, campings en dergelijke? Ook dat horen we graag! Stuur een email naar: info@odyssee-reisgidsen.nl.

Inhoudsopgave

Bohemen van streek tot streek: Midden-Bohemen

Midden-Bohemen **7**

Bohemen van streek tot streek: West-Bohemen

West-Bohemen **24**

Bohemen van streek tot streek: Noord-Bohemen

Noord-Bohemen **47**

Bohemen van streek tot streek: Oost-Bohemen

Oost-Bohemen **67**

Bohemen van streek tot streek: Zuid-Bohemen

Zuid-Bohemen **86**

Achtergrondinformatie

Landschap en bevolking **105**

Praktische tips en informatie

Reizen naar Tsjechië **110**

Reizen binnen Tsjechië **111**

Overnachten **113**

Eten en drinken **114**

Praktisch ABC **115**

Woordenlijst **120**

Wie is wie **124**

Begrippenlijst **125**

Kaders

L&K - ŠKODA - VW **12**

Pierrot uit Kolín **15**

Škoda & Plzeň **25**

De Choden **31**

Goethe in Mariánské Lázně **33**

Marx-route **43**

Sudeten-Duitsers **45**

Maanlandschap **48**

Pardubice & Semtex **83**

Bedřich Smetana **84**

Jan Žižka **88**

Hus: Calvinj en Luther in één persoon **101**

Geschiedenis van Tsjechië in het kort **108**

Midden-Bohemen

© UVA-K

Midden-, West- en Noord-Bohemen

De provincie Midden-Bohemen (Středočeský) sluit zich om Praag en kenmerkt zich door een afwisselend landschap. Het oostelijke gebied is overwegend vlak. In het noordoosten ligt het groene heuvelland Kokořínsko en in het zuiden de water(sport)rijke omgeving van Slapy. In het westen strekt zich het beschermde natuurgebied CHKO Křivoklátsko uit waar aan de rand van het stadje Lány het presidentiële buitenverblijf ligt. Midden-Bohemen (1,3 miljoen inwoners, 11.015 km²) heeft een aantal bezienswaardigheden die vanuit Praag makkelijk in één dag te bekijken zijn. Wie na Praag nog geen genoeg heeft van stedenschoon kan afreizen naar Kutná Hora, waar ook het bloedstollende knekelhuis in Sedlec bezocht kan worden. In dezelfde windrichting ligt het kuuroord Poděbrady. Twee beroemde kastelen pronken ten zuiden van Praag: Karlštejn en Konopiště. In de vruchtbare vlakte ten noorden van Praag ligt de wijnstad Mělník en de industriestad Mladá Boleslav met het grappige Škodamuseum.

Lány

In het beschermde natuurgebied *CHKO Křivoklátsko* ligt het dorpje **Lány** waar de eerste president van de Tsjechoslowaakse republiek **T.G. Masaryk**, een aange-naam paleis tot het presidentiële *buitenverblijf* heeft laten verbouwen.

Voor deze klus arrangeerde hij, net als voor de restyling van de Praagse burcht, Josip Plečnik. Hoewel het barokke buitenverblijf niet voor het publiek openge-steld is, loont een bezoek aan Lány zeker, omdat de Masaryks hier meerdere spo-ren nagelaten hebben. Zo kan in het in Engelse landschapsstijl aangelegde *park* (Paaszaterdag-2 nov wo-do 14-18 uur, za-zo 10-18 uur, 7 mrt 10-18 uur, 14 sep 10-18 uur) met visvijver en gietijzeren palmenkas op presidentieel wijze een frisse neus gehaald worden. Vlakbij ligt in de straat Kasáren een ander paleis, *Zámecké konírny*, dat in 1861 opgetrokken is in de neogotische stijl en toebehoorde aan de adellijke familie Fürstenberg.

Wat de Masaryks betreft is er ook nog het **Masaryk-museum** in Zámecká 197. Op het kerkhof in het noorden van het dorp ligt T.G. Masaryk begraven.

In het iets oostelijker gelegen dorpje **Lužná** is het **Museum van de Tsjechische spoorwegen** gevestigd.

Masaryk-museum mei-sep di-zo 9-17 uur, okt di-vr 9-17 uur, okt za, zo 10-16 uur, nov-mrt di-vr 9-16 uur, za, zo 10-16 uur • 50Kč

Museum van de Tsjechische spoorwegen 9. května 255 • mei, sep-okt za-zo 9.30-17 uur, jun-aug di-zo 9.30-17 uur • 80Kč

Lány

Trein Lány heeft zelf geen station. Het station Stochov ligt ten noorden van Lány. Naar Praag en Rakovník.

Bus Lány is te bereiken door vanaf treinstation Kladno de bus te nemen.

Lidice

Lidice (22 km ten W van Praag) is het Putten van Tsjechië. Op 10 juni 1942 maakten de Duitsers dit dorp met de grond gelijk: 173 mannen werden doodgeschoten en 185 vrouwen gingen naar het concentratiekamp Ravensbrück, waar de mees-ten overleden. De nazi's zetten 104 kinderen op transport naar Chelмно (Polen), een aantal kwam voor heropvoeding bij gezinnen in Duitsland terecht; slechts zestien van hen werden na de oorlog opgespoord, van hen leefde er in 2010 nog één.

Deze nazimisdaden waren een represaille vanwege de aanslag op 27 mei 1942 in Praag op Reinhard Heydrich, de Seyss-Inquart van Bohemen, die berucht was vanwege zijn talloze executies. De aanslag (een bom in zijn cabriolet) was gepleegd door twee Tsjechen die in december 1941 als geheim agent ten noorden van Praag waren gearachuteerd. De Duitsers beweerden dat zij in het dorp onderdak hadden gevonden, alvorens zij in Praag toesloegen (zie: Praag).

Overigens fusilleerden de Duitsers uit wraak ook nog enkele honderden Tsjechen die al vóór de aanslag gevangen zaten. Deze wandaad veroorzaakte een schok in de wereld en solidariteitsacties zorgden ervoor dat na de oorlog een nieuw Lidice kon worden opgebouwd, iets noordelijker dan het oude dorp. Architect *Václav Hilský* ontwierp voor de wederopbouw (1946-1957) interessante vrijstaande en 2-onder1-kap-woningen. Enkele monumenten herdenken de slachtoffers en het

museum **Het monument van Lidice** toont beeldmateriaal. Naast het museum ligt een grote rozentuin met een muur, waarin namen van andere plaatsen zijn gegrift die vergelijkbaar nazi-geweld over zich heen hebben gekregen, zoals Putten. De gebeurtenissen in Lidice zijn in 2011 verfilmd door Alice Nellis.

 Het monument van Lidice apr-okt dagelijks 9-18 uur, nov-feb dagelijks 9-16 uur, mrt dagelijks 9-17 uur • 90Kč • www.lidice-memorial.cz

Lidice

Bus Lidice is bereikbaar door in Praag de bus vanaf metrostation Nádraží Veleslavín of Zličín te nemen.

Všetaty

Všetaty, een boerendorp 30 km ten NO van Praag, is de geboorteplaats van **Jan Palach**, die zijn verzet tegen de Russische inval met de ultieme prijs betaalde: zijn leven. Op 16 januari 1969 stak deze student zichzelf in brand op het Václavské náměstí in Praag, in een poging de Tsjechoslowaakse leiders ervan te weerhouden onder druk van de Russen de hervormingen terug te draaien. In zijn korte afscheidsbrief eiste hij onder andere opheffing van de censuur. Zijn graf in Praag werd een bedevaartsoord, reden voor de angstige communistische autoriteiten hem in 1974 op het dorpskerkhof van Všetaty te herbegraven. In 1990 werden zijn stoffelijke resten weer in Praag ter aarde besteld (zie: Praag). Op de plaats waar hij begraven lag is een *monument* geplaatst waar elk jaar op zijn sterfensdag (19 januari) een bijeenkomst gehouden wordt. Vanaf het station geven wegwijzers de route aan. In de naar Palach genoemde basisschool is een gedenkplaat en een buste van hem te zien en er is een permanente tentoonstelling over hem ingericht. Op de gevel van het geboortehuis in de straat Smetanova 337 is in 1993 een *gedenkplaat* aangebracht, hoewel er al in 1969 daartoe plannen bestonden.

Všetaty

Trein Er gaat van het Centraal Station Praag (Praha hlavní nádraží) een rechtstreekse trein naar Všetaty. Naar: Lysá nad Labem; Praag; Mladá Boleslav; Turnov; Ústí nad Labem/Děčín; Mělník.

Milovice

Zo'n 15 km ten oosten van Všetaty ligt bij **Milovice** sinds mensenheugenis een legerplaats. Tot 1989 was hier het hoofdkwartier van het Rode Leger gevestigd. De Russen huurden de grond, haalden vlees en ander houdbaar voedsel uit de toenmalige Sovjet-Unie, maar daarmee hield de beleefdheid ook op. Per uur rolden er gemiddeld 76 militaire voertuigen door het dorp, het laag overvliegen werd er geoeffend, het grondwater werd met olie en kerosine verontreinigd en tot overmaat van ramp stoorde de tv-ontvangst, reden voor de dorpelingen te weigeren kijkgeld te betalen. De Russen kwamen in 1968 snel en zijn in de loop van 1990-1991 langzaam weer vertrokken. Er is nog sprake van geweest om de tot ruïne vervallen militaire bouwwerken en terreinen tot een vliegveld om te bouwen, door de economische crisis van 2008 zijn die plannen afgeblazen. Wel is er een enorm amusementspark van 10 hectare verzezen, het **Park Mirakulum** en is te vinden in Topolová 629.